

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการทบทวนวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความยินยอมของผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญา" พบสรุปผลของการค้นคว้าวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อสรุปเกี่ยวกับหลักความยินยอมของผู้เสียหาย ในการกระทำความผิดอาญา
2. ผลประโยชน์คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 ข้อสรุปเกี่ยวกับหลักความยินยอมของผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญา

จากการศึกษาและค้นคว้าหลักกฎหมายในเรื่องความยินยอมของผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญา ทั้งหลักกฎหมายไทยและของต่างประเทศ ทำให้เราได้ทราบว่า กฎหมายของประเทศไทยและของต่างประเทศ ได้วางหลักเกณฑ์ไปในทางเดียวกัน คือถือว่า ความยินยอมของผู้เสียหาย ไม่อาจจะยกเว้นความรับผิดในทางอาญาได้ หรือถือว่าความยินยอมของผู้เสียหายไม่มีความสำคัญที่จะทำให้การกระทำนั้น เป็นความผิดหรือไม่เป็นความผิด เนื่องจากถือว่า กฎหมายอาญานั้น เป็นกฎหมายมหาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญก็คือ ปกป้องความปลอดภัยของสังคมมนุษย์ กฎหมายอาญามีได้คำนึงถึงความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นแก่คนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะไม่ ความยินยอมของผู้เสียหายจึงไม่มีความสำคัญถ้ายังมีความเสียหายของสังคมอยู่ แต่ความยินยอมของผู้เสียหายอาจจะยกเว้นความผิดได้ ในกรณีที่ความยินยอมนั้น เป็นองค์ประกอบของฐานความผิดนั้น เช่น ความยินยอมของเจ้าทรัพย์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ความยินยอมให้พิมพ์ข้อความหมิ่นประมาท ในความผิดฐานหมิ่นประมาท ความยินยอมของหญิงในความผิดฐานข่มขืน ฯลฯ ซึ่งในความผิดเหล่านี้

เมื่อผู้เสียหายยินยอม การกระทำนั้นก็ขาดองค์ประกอบของความผิด ผู้กระทำก็ไม่มี ความผิด ในบางฐานความผิด ความยินยอมมิได้เป็นองค์ประกอบของความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตหรือร่างกาย ความยินยอมของผู้เสียหายในกรณีดังกล่าว จะมี ขอบเขตของความรับผิดชอบเพียงใดนั้น ได้กล่าวโดยละเอียดไว้ในบทที่ 3 ในหัวข้อที่ว่า ความยินยอมของผู้เสียหายยกเว้นความรับผิดได้เพียงใดแล้ว ซึ่งหลักกฎหมายของ ประเทศต่าง ๆ โดยทั่วไปก็ถือหลักไปในแนวเดียวกันที่ว่า ความยินยอมดังกล่าวจะ ยกเว้นความผิดได้เฉพาะในกรณีซึ่งไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ซึ่งหลักกฎหมายบางประเทศอาจจะใช้โดยคำที่แตกต่างออกไปบาง เช่น กฎหมายเยอรมันใช้คำว่า ไม่น่าผิดศีลธรรมอันดี กฎหมายของไทย ทานศาสตราจารย์ จิตติ กิ่งศรีหทัย ใช้คำว่าไม่ขัดต่อความรู้สึกในทางธรรมจรรยา เป็นต้น ซึ่งคำต่าง ๆ เหล่านี้ ก็คงมีความหมายทำนองเดียวกัน

สำหรับหลักความยินยอมของผู้เสียหาย ยกเว้นความผิดได้เพียงใด ในทาง กฎหมายแพ่งแล้ว กฎหมายของประเทศไทย และของต่างประเทศก็ถือหลักเช่นเดียวกันว่า อาจยกความยินยอมของผู้เสียหายแก่ตัวได้ และเป็นข้อแก้ตัวที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในคดีที่เกี่ยวกับละเมิด โดยหลักที่ถือว่า กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายเอกชน เมื่อผู้เสียหาย ยินยอม ก็เท่ากับเป็นการยอมรับความเสียหายใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ตน เมื่อไม่มีความ เสียหาย จึงไม่มีความรับผิดในทางแพ่ง

5.2 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อประโยชน์แกestuศึกษาวิชานิติศาสตร์
2. เพื่อเสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาของไทย

5.2.1 เพื่อประโยชน์แก่ผู้ศึกษาวิชานิติศาสตร์

โดยที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ศึกษาและค้นคว้าหลักกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ทั้งในทางกฎหมายอาญาและในทางกฎหมายแพ่ง และได้นำมาศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทย และได้นำความเห็น ข้อคิด ของนักนิติศาสตร์ของต่างประเทศ พร้อมทั้งคำพิพากษาที่เป็นบรรทัดฐานของศาลต่างประเทศ มาอธิบายไว้มากพอสมควร จึงคิดว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่มาก

5.2.2 เพื่อเสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาของไทย

โดยที่หลักความยินยอมของผู้เสียหาย ในการกระทำความผิดอาญา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายโรมันที่ว่า "Volenti Non Fit Injuria" นั้น มิได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ดังนั้น ในทางกฎหมายอาญา จึงมีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักกฎหมายดังกล่าวมาใช้ได้อย่างไร ส่วนในทางกฎหมายแพ่งนั้น ไม่มีปัญหาเนื่องจากกฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายเอกชน เอกชนเป็นผู้เสียหาย ซึ่งต่างกับกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายมหาชน สังคมเป็นผู้เสียหาย หรือได้รับการกระทบกระเทือน ดังนั้น ในกรณีกฎหมายแพ่ง เราจึงใช้หลัก Volenti Non Fit Injuria ได้ ตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ในฐานะเป็นกฎหมายภายใน เมื่อผู้เสียหายยินยอม จึงไม่มีความเสียหาย ไม่เป็นละเมิด ซึ่งในกรณีของกฎหมายแพ่ง มีความแตกต่างจากกฎหมายอาญามาก

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

คงได้กล่าวมาแล้วว่า หลักในเรื่องความยินยอมของผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญาของไทย มิได้มีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งเป็นหลักทั่วไปไว้แต่อย่างใด ซึ่งในกรณีดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาคิดตามก็คือ การนำหลักกฎหมาย Volenti Non Fit Injuria มาใช้บังคับได้อย่างไรในกฎหมายไทย โดยที่เป็นหลักทั่วไปในทางอาญาที่ว่า

กฎหมายอาญานั้นจะต้องตีความเคร่งครัดตามตัวอักษร ในเมื่อไม่มีการบัญญัติหลักดังกล่าวไว้ในประมวลแล้ว ศาลจะนำหลักดังกล่าวมาใช้ได้อย่างไร นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอีกกรณีหนึ่ง คือ เนื่องจากมิได้บัญญัติหลักความยินยอมไว้ในประมวลกฎหมาย จึงมีปัญหาดังขอบเขตของความยินยอมซึ่งให้แก่ผู้กระทำผิดว่า มีขอบเขตของการกระทำได้เพียงใด ทั้งจะใดกล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความจำเป็นในการที่จะต้องมีบัญญัติหลักความยินยอมไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย

2. แนวทางของการบัญญัติกฎหมาย

5.3.1 ความจำเป็นในการที่จะต้องมีบัญญัติหลักความยินยอมไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

มีความจำเป็นเพื่อมิให้เกิดเป็นปัญหาดังต่อไปนี้

1) ปัญหาการนำหลัก Volenti Non Fit Injuria

มาใช้แก่กฎหมายไทย เนื่องจากปัจจุบันนี้ ประมวลกฎหมายอาญาของไทยมิได้บัญญัติถึงหลักความยินยอมไว้ในประมวลกฎหมายแต่อย่างใด จึงมีปัญหาวา จะนำหลักนี้มาใช้แก่กฎหมายไทยได้อย่างไร ในเมื่อกฎหมายอาญาจะต้องถือตามประมวลกฎหมายและต้องตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษร และนักนิติศาสตร์บางท่านมีความเห็นว่า ไม่อาจนำหลักกฎหมายทั่วไปนี้มาใช้ได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายของเรามิได้บัญญัติถึง และมีนักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่ซึ่งเห็นว่า เรานำหลักนี้มาใช้บังคับได้ในฐานะหลักกฎหมายทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรค 3 และบางท่านมีความเห็นต่อไปว่า กรณีของความยินยอมของผู้เสียหายนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการยกเว้นความผิด มิใช่ยกเว้นโทษ จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ก็อาจจะนำหลักความยินยอมมาใช้บังคับได้ ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดปัญหาดังกล่าวนี จึงควรที่จะบัญญัติหลักดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย

2) ในกรณีที่ความยินยอมของผู้เสียหายไม่ได้เป็นองค์ประกอบของความผิด การให้ความยินยอมสำหรับการกระทำความผิด จะมีขอบเขตกว้างขวางเพียงใด โดยที่มิได้มีการบัญญัติถึงหลักความยินยอมไว้ชัดเจนในประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น ในกรณีที่ความยินยอมมิได้เป็นองค์ประกอบของความผิด เช่น ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ย่อมจะมีปัญหาเกิดขึ้นว่า ความยินยอมจะใช้ได้สำหรับการกระทำความผิดเพียงใด ดังนั้น จึงควรจะบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนว่า จะต้องเป็นความยินยอมสำหรับการกระทำที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่ขัดต่อความรู้สึกในทางธรรมจรรยา หรือไม่ขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดี อย่างใดอย่างหนึ่ง

5.3.2 แนวทางของการบัญญัติกฎหมาย

เพื่อที่จะมิให้เกิดมีปัญหาใด ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงควรที่จะได้มีการบัญญัติหลักความยินยอมไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ดังเช่น การกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของอินเดีย มาตรา 87 หรือประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมัน มาตรา 226 หรือคำหลักกฎหมายของอิตาลี มาตรา 5 (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งนำมาใช้บังคับแก่กฎหมายอาญาคด้วย)

ซึ่งแนวทางการบัญญัติกฎหมายอาจจะถือหลักตามแนวของหลักกฎหมายอาญาของเยอรมัน มาตรา 226 ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้ "ผู้ใดกระทำให้เกิดอันตรายแก่กายของผู้อื่น ด้วยความยินยอมของผู้นั้น การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากการกระทำเช่นนั้นไม่ฝ่าฝืนศีลธรรมอันดี โดยที่มิมีความยินยอมเช่นนั้น" ซึ่งตามหลักกฎหมายไทยก็ได้ยึดถือหลักเช่นเดียวกันกับหลักกฎหมายเยอรมันนี้ คือ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1403/2508 ซึ่งได้วินิจฉัยและวางหลักไว้ว่า ความยินยอมอันบริสุทธิ์ของผู้เสียหาย ให้ผู้ใดกระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดนั้น ถ้าความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดี และมีอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดแล้ว ความยินยอมนั้นย่อมเป็นชอบยกเว้นมิให้การกระทำนั้นเป็นความผิดขึ้นได้

หรือหากว่าเราจะไม่ถือตามแนวของหลักกฎหมายเยอรมัน เราอาจจะถือหลักของกฎหมายอิตาลี ซึ่งก็มีสาระสำคัญเช่นเดียวกับหลักกฎหมายเยอรมัน คือ ต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี แต่กฎหมายอิตาลีมีขอบัญญัติเพิ่มเติม ซึ่งมาตรา 5 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของอิตาลี ได้บัญญัติและวางหลักไว้ดังนี้ว่า การกระทำใด ๆ ที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย จะกระทำมิได้ หากการกระทำนั้นมีลักษณะที่ทำให้ความเป็นอยู่ หรือความคงอยู่ของร่างกาย (Physical Integrity) นั้น ต้องเสื่อมเสียไป หรือลดน้อยถอยลง เป็นการถาวร หรือมิฉะนั้น เมื่อเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี ในกรณีดังกล่าวไมอาจให้ความยินยอมได้ตามกฎหมายอิตาลี

ส่วนแนวทางการบัญญัติกฎหมายของหลักกฎหมายอินเดีย ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 87 ซึ่งบัญญัติว่า "การกระทำใด ๆ ซึ่งกระทำโดยไม่มีเจตนา เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต หรือได้รับอันตรายถึงบาดเจ็บสาหัส และรวมไปถึงผู้กระทำซึ่งไมอาจจะคาดหมายได้ว่า จะถึงอันตรายถึงแก่ชีวิต หรือได้รับอันตรายถึงบาดเจ็บสาหัส การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด หากว่าผู้ได้รับผลร้าย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ได้ให้ความยินยอมไมวาโดยตรง หรือโดยปริยายว่า ตนจะยอมรับความเสียหายนั้น

ซึ่งตามหลักของกฎหมายอินเดีย มาตรา 87 ดังกล่าวนี บัญญัติในกรณีเฉพาะกรณีที่ไม่ถึงตาย หรือบาดเจ็บสาหัสเท่านั้น และเห็นว่าเป็นการบัญญัติที่กว้างเกินไป ยังไม่มีขอบเขตแน่นอน ยังไมอาจจะครอบคลุมปัญหาเกี่ยวกับความยินยอมที่เกี่ยวกับความผิดต่อชีวิตและร่างกายใดหมด